

160 F4 5

ALDJERSJOUN.

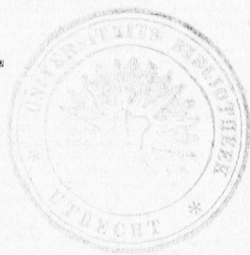
SANG-FOARDRACHT

YN

IEN BIDRIUW,

TROCH

S. H. HYLKEMA.

JOURE.

R. P. ZIJLSTRA.

1885.

160. F. 4⁵

ALDJIERSJOUN.

SANG-FOARDRACHT

YN

IEN BIDRIUW,

TROCH

S. H. HYLKEMA.

JOURE.
R. P. ZIJLSTRA.
1885.

P e r s o a n e n :

WIBREN, fisker, 30 jier.

JOUKJE, syn wiif, rom 20 jier.

JELTSJE, WIBREN's mem, 60 jier.

It stik spilet op in doarp oan sé.

ALDIERSJOUN.

1e Toaniel.

It toaniel stelt foar in fiskerwent; de lampe barnt. Hiel út 'e fierte heart min it spyljen fen it tsjerke-oargel en it sjongen fen: „uren, dagen, maanden, jaren.”

Joukje (*sit mei de hân oan 'e holle*)

Hark! — hwet is dat? — O, ja, 't is ommers jounpreek; — hja sjonge. — Aldjiersjoun! — Hwet seil it nije jier my bringe? — O, frede! hark it ris stoarmjen; 't is ef de ierde forgean seil. (*it blixemt*) O, goede God! biwarje him, myn ljeave man; — lit syn skip net forsinke yn 'e grounleaze djipte, mar biskermje him, — hab meilijen mei syn âlde mem en mei my. (*It oargelmusyk hâldt op*) (*hja sjongt*)

Wize: O, rôlje oer bou en greiden.

O, God! wol him biskermje!
Lit troch jou heech bifel,
De wylde stoarmwyn slomje,
En bêdsje 't wetter del;
O, lit him net forsinke!
Meits 't herte my wer rom;
Jouw my myn man, — myn alles,
Bihâlden dochs werom!

Jou hadde 't mar to sizzen;
Ien winken fen jou hân!
De wyldste weagen drage

Syn skip en him oan 't strân.
 Den seil 'k jou iwich tankje,
 Ut 't djipste fen myn hert;
 Och, wol myn bea forhearre,
 Hab meilij'n mei myn smert!

Mar moast ik him forliese,
 Sonk hy yn d'ôfgroun wei,
 Den scoe oan 't strân ik bidde:
 »Nim, weagen, my ek mei!
 »Myn libben wol 'k jimm' offrje,
 »Wol graech! — en lit op 't lêst,
 »Op 't selde plak my sinke,
 »Hwêr hy — myn Wibren — rêst.”

*(Hja giet wêr mei de hân oan 'e holle sitten en
 skriemt; de muzyk spilet de fjouwer lêste rigels yet ris
 sûntsjes oer).*

2e Toaniel.

J o u k j e, J e l t s j e.

J e l t s j e *(by side)*

Earm sloof! *(giet nei hjar ta en leit hjar de hân
 op 't skouder)*. Kom, myn bern; dou moatst net
 skrieme; meitse dy net to gau oerstjûr!

J o u k j e.

Mem! — As Wibren ris net werom kaem, as

J e l t s j e:

Kom, kom! — moed hâlde; — hy seil wol wer
 komme, hab mar gjin soarch.

J o u k j e.

Hy moast ommers al lang binnen west habbe,
hy

J e l t s j e.

Mar dat koe min hast net forwachtsje, hwent
jisternacht hat it ek sa stoarme, sadat (*it blixemt*).

J o u k j e.

Freeslik! sjuch it ris ljochtsjen! — Fij, hwet
aeklik waer!

J e l t s j e.

Ik scoe oars sizze, dat it hwet bidarret, it waeit
net mear sa by hoarten as niis en jisternacht.

J o u k j e.

Dat sizze jou mar, om my to treastgjen, ik wit it
wol. (*stiet op en giet nei Jeltsje ta*). Mem, siz my,
— scil er werkomme?

J e l t s j e.

Fanke, hwet mankearret dy, — ho scoe ik . . .

J o u k j e.

Ja, jou moatte it my sizze, jou witte it wol.

J e l t s j e.

Ho komst der by, ho scoe ik dat witte?

J o u k j e.

Jou wolle my moed ynsprekke. Mar hwêrom skriemden
jou niis, do 'k jou hjir allinne foun?

J e l t s j e.

Ik skrieme?

J o u k j e.

Ja, forblomje it mar net for my. Jou wolle je great hâlde, mar jou binne allike ûngerêst as ik. — Salang jou bidaerd bleauwen, wier ik it ek; jou binne fen bern ôf oan mei de sé, mei de stoarmen bikend. — Ik net.

J e l t s j e.

Né, dou bist hjir yet mar koart; jimme binne pas in healjier troud. — Dat moat earst hwet wenne!

J o u k j e.

Wenne? — Né, nea! — De sé griist my oan. — Salang jou bidaerd wierne, tocht ik: „wês mar net bang; it is mûlk sa slim net, as 't liket.” — Mar do 'k jou skriemen seach, o, do wier 't, ef ik delfalle scoe; — de kiel siet my as ticht skroefd; — ik koe gjin wird mear úterje. (*biredt*) Mar ik wol 't witte! — Jou skriemden, om 't jou bang wierne, dat syn skip forgien is, net mem? — Siz!

J e l t s j e. (*swijt*).

J o u k j e.

Siz it my, mem! — Sjuch! ik skriem net mear; ik scil my goed hâlde.

J e l t s j e.

En as it nou al sa ris kaem; — as hy....

J o u k j e.

Net werom kaem, miene jou?

J e l t s j e. (*knikt*)

J o u k j e.

O, myn God! (*hja falt op in stoel del*)

Jeltsje. (*giet nei hjar ta*)

Bidarje dy hwet, myn bern! Al bliuwt er ek lang wei, dêrom foart gjin moed forlern! Fortrou op him, yn hwaens hân wy allegearre binne! — Kom, ik scil yet ris útsjen. (*hja wol ôfgean*)

Joukje. (*stiet op*)

Ik gean mei jou.

Jeltsje.

Né, bern; — it is fiersten to kâld for dy; dou bist it net wend en scoest wer siik wirde, lyk as lêsten.

Joukje.

Ik scil myn waerme doek omslaen, den

Jeltsje.

Ik wol 't net lije, siz ik dy! Hwet haste Wibren ûnthietten?

Joukje.

Om yn 'e hûs to bliuwen, as 't sa kâld is, — mar

Jeltsje.

Gjin „mar” dos. (*hja giet ôf.*)

3e Toaniel.

Joukje (*allinne*)

Wier 'k mar by him; — koe 'k altiid mar mei gean! — Mar dat kin, — dat mei net! — Hwêrom moast hy nou ek krekt sêman wêze; — hwêrom? — O, it is binaud, as min by eltse stoarm bang wêze moat, dat it ljeafste, hwet min op ierde hat, dêr omdobbert op 'e forriederlike sé en dat eltse baer,

dy dêr oanrôljen komt, in fijan is, dy it skip mei
al hwet er op en yn is, yn 'e djipste slepe wol. (*hja
sjongt*) *wize: Eedle strjider, wanhoop niet.*

As yn tsjustre neijersnachten,
Stoarmen gûle om it hûs;
Beammen út de ierde slingrjend,
En sa mannich âlde klûs
Kreunt en kreaket. — As de blixem
Strielet troch it nachtluk grau;
Dwaelt de séman mei syn skipke
Fier fen 't ljeafste strân faek ôf.

Himelheech wetterbergen
Slingrje 't skip al hin en wer,
Nou ris steand op heech baren,
Den omleech. — Ja yn 't fordjer
Wirdt sa mannich séman twongen;
Mannich ljeafjend hert is bleaun,
Waerd yn 't gronleas wiet bidobbe,
Yn 't gesicht fen kust en frjeun.

Wylst hy yn de djipt' forsinkjend,
Mei in bea syn eagen slút,
En de baren fierder tomlje,
Siikjend om in nije bú; —
Wylst de stoarmwyn aeklik boldert,
Stean oan 't strân syn wiif en bern,
Mei de eangstme yn it herte,
Skriemend nei him úttosjen.

(*hja sprekt*) God, as dat ek syn lot ris waerd!

4e Toaniel.

Joukje, Jeltsje.

Joukje. (*giet hird op Jeltsje, dy
ynkomt, ta*)

Siz mem, is der yet gjin skip to sjen, ef tynge komd?

Jeltsje.

Ja en né.

Joukje.

Ja en né? — Hwet wolle jou dêrmei sizze?

Jeltsje.

Der is in skip op 'e kust — yn need.

Joukje. (*kjel*)

Mem!

Jeltsje.

Né, stil mar, myn bern; — 't is gjin fiskerboat.
It is in great skip; in trijemester.

Joukje.

Ho rint dat ôf?

Jeltsje.

It skip koe net fen de kust ôfbliuwe. Hwet tsjinwar
hja ek diene, de wyn en de heeche baren slingeren
it jimmer wer nei de kust, oan 't it op it lêst
strânne.

Joukje.

Mar den moatte hja dochs help habbe; den . . .

Jeltsje.

Dat is al bard; de rêddingsboat is der al lang hinne.

J o u k j e.

Hja wirde dos rêdden?

J e l t s j e.

Dat wolle wy tominsten hoopje. Mar sa maklik giet dat net; 't is gjin bernewirk; — de sé stiet hol en wyld.

J o u k j e.

Kom mem! litte wy der ek hinne gean.

J e l t s j e.

Né Joukje, dou meist net; 't is sa kâld as pikel.

J o u k j e.

En jou den?

J e l t s j e.

Ik? — o, dat is hwet oars; ik bin yn wyn en kjeld great brocht; — my let dat net. Mei dy is dat hiel hwet oars.

J o u k j e.

Ik woe oars sa graech mei. Ik fiel my sa iensom, sa binaud, allinne.

J e l t s j e.

Den scil ik by dy bliuwe. (*hja gean sitten. In tourntsje letter heart min hiel út 'e fierte gerop en gejúch*).

J o u k j e.

Hark, mem! — hwet is dat?

J e l t s j e.

De boat scil it folts rêdden habbe, tink ik.

J o u k j e.

Mocht dat sa wêze! — To, mem! sjugge jou den mar ris, ik wol jou nou net tobek hâlde.

J e l t s j e.

Goed! — mar dou moatst my ûnthiette, om stiltsjes yn 'e hûs to bliuwen.

J o u k j e.

Och ja, — ik scil dildich op jou wachtsje, dat ûnthiet ik jou.

J e l t s j e.

Den scil ik ris sjen, hear! en dy strak krekt fortelle, ho it ôfroun is. (*hja giet*)

3e Toaniel.

J o u k j e (*allinne*).

Rêdden! — En Wibren? — hwêr scoe dy nou wol wêze? — Wist ik it mar, — wist ik it mar! Neat is pynliker, as dat min sels — ja, nimmen jin andert op dy fraech jaen kin. Mar komoan! lit ik my krigel hâlde en sjen to dwaen, hwet ik him ûnthietten hab: — „my net bang meitse, as er oer 'e tiid útbliuwt en — oan him tinke.” — Ja, bêste man, — dat scil ik! It earste scil my swier falle, — ûnmûwlik wêze, — it lêste safolleste makliker. (*hja sjongt*)

Wize: *Gute Nacht.*

Bistou hjir, by my thús,
Breidest netten dou oan,
Ef fortelst by de hird
Op in froalike toan,
Fen de sé, fen de fangst,
Oan dyn mem en oan my,
Den is is 't hert ús sa rom,
En wy lústrje nei dy.

Is 't moai waer, is de sé
 As in spegel sa glêd,
 Krioelot de fisk strak
 Yn it útsteande net;
 Den glinstert it each dy
 Fen wille, ja — en wy,
 Wy wachtsje op dyn thúskomst
 En wy tinke oan dy.

Mar as soms de stoarmwyn
 Rau bolderet en byl't,
 De seën sa hol stean
 En de baren sa wyld,
 En komt út de djipte,
 De dea dy neiby,
 Den slút' wy de hânnen
 En wy bidde for dy.

(út 'e fierte heart min wer gejûch en gerop).

6e Toaniel.

J o u k j e, J e l t s j e.

J e l t s j e (*komt yn*)

Hja binne rêdden; — Abe fisker kaem my tsjin
 en fortelde 't my.

J o u k j e.

Godtank! — To, forhelje gau ris.

J e l t s j e.

It wier, sa 't ik niis al sei, in great skip mei
 hout. It skip scoe forlern wêze, tocht er.

J o u k j e.

Mar de minsken allegearre rêdden, net wier?

J e l t s j e.

Ja, allegearre. Disse trijemester hie in goed ûre tofoaren, it folts fen in oar skip, dat roer en seilen forlern hie en omtrint heal fol wetter stoe, opnomd.

J o u k j e.

Om letter sels to forgean, — ho is 't mûwlik. — Hwet skip wier dat?

J e l t s j e.

In fiskerboat.

J o u k j e (*kjel*)

In fiskerboat? — O, mem! — siz!

J e l t s j e.

Sa 't ik sei, — it folts fen dy boat is rêdden.

J o u k j e (*red*).

Allegearre?

J e l t s j e.

Ja, alle acht.

J o u k j e.

Acht, sizze jou? Myn God! 't wier Wibren syn boat dochs net?

J e l t s j e.

Ja fanke, dou hast it goed sein, 't wier Wibren synes.

J o u k j e.

Godtank! den is hy biwarre; hy komt werom, — myn man.

Jeltsje. (*trurich*)

Mar syn skip; -- dy moaije nije boat! It wier syn eigen.

Joukje.

O, dy boat; — hwet kin my dy boat skele! As hy mar bihâlden is!

Jeltsje. (*jout hjar de hân*)

Ja, myn ljeaf bern; dou hast gelyk; wy moatte tankber wêze, dat hy bihâlden is. — It wier forkeard, ja sûndich fen my, dat ik — ek mar for in eagenblik — oer it forlies fen syn boat truerje koe.

Joukje.

Dat mienden jou ek net sa slim. — Mar hwêr bliuwt er nou sa lang? Kom, mem! litte wy him tomielte gean; kom!

7e Toaniel.

Joukje, Jeltsje, Wibren.

Wibren (*yn 'e doar*)

Goêjoun!

Joukje. (*fljucht op him ta*)

Wibren! — myn Wibren!

Wibren.

Ja, skat, dêr bin ik wer. Mar 't is in wûnder, in great wûnder, dat jimme my weromsjen.

Joukje.

Mem hat it my al mei in inkeld wird sein. Mar fortel ris gau, aste tominsten net

W i b r e n.

Net earst ris fix útpûste moatste, mienste? Né,
frou; dêr wit sa'n sérôt as ik, net fen.

J e l t s j e.

Jonge, myn jonge, hwet hadde wy oer dy yn noed
en soarch sitten.

J o u k j e (*jout him de hân*)

Ja Wibren, dat hadde wy.

W i b r e n.

Dat wol 'k bêst ljeauwe; it hat ús ek faei stien;
ús libben hat twaris oan in siden triedtsje hongen. —
Mar geau nou earst mar rêstich sitten, den seil ik
ik it jimme forhelje. (*hy sjongt*)

W i z e : *de Zeejongen*

It waer wier bjustre moai,
In koeltsje rûsde út 't westen
En rimpele de sé,
Oan weachjes, mak en krûs.
De fangst wier wakkre skoan,
En 't wierne fen de bêsten;
Sa blank en moai fen stik,
En fisken — by de rûs!
Dêr roun yn iens de wyn
It súden troch, nei 't noarden,
De loft waerd swart en grau,
Der kaem in stoarrem op!
't Wier krekt, as ef de sé
Fen út 'e groun wei trille;
It wetter spatt' omheech

Ta wyt en siedend skom ,
 Us boatsje tomle op
 Dy wetterbergen om.

Al feller waerd de stoarm ,
 Al wylder ek de weagen ;
 De joun waerd rimpen nacht.
 O , God ! ús roer slacht wei !
 Wy misse ús stjûr , ús macht ;
 En mei de dea foar eagen ,
 Nimt d' iene baer ús op
 En smyt ús d' oare ta.
 Dêr kreaket — brekt de mêst ,
 En falt. — De weagen rôlje
 Fen eftren yn ús boat ;
 O God ! wy binn' forlern !
 Us wachtet hjir de dea ;
 Hwa scoe en koe ús helpe ?
 En djipper sinkt de boat ,
 Farwol ! — it is forby !
 Myn lêste wird , myn skat ,
 Wier 'n bea , — for mem en dy.

J o u k j e (*jout him de hân*)

Myn ljeave man !

J e l t s j e .

Ho fierder ?

W i b r e n .

Wylst wy der in tiidlang , mei in wisse dea foar eagen , omdobberen en om help rôpen , alhowol eigentlik al ús hope , om rêdden te wurden , for goed forflein

wier, seagen wy op iens — in ein fen ús ôf — in ljocht. — It kaem neijer; -- wy rôpen nou fen sels wer út al ús macht, hwent ús libben hyng der fen ôf. It kaem neijer, it ljocht waerd klearder en greater en ja! der kaem help. — In great skip sylde rjucht op ús oan; hja hiene ús gerop heard; draaiden ús sahwet op side; touwen waerden útsmiten; — wy grypten dy en — wierne rêdden. — Krekt hie it skip ús opnomd, ef der sonk myn boat yn 'e djipte wei. It wetter spatte en brûwse efkes op; — do rôllen de weagen der oer hinne, krekt as er neat bard wier.

J e l t s j e.

It is in griis; dat moaije skip!

W i b r e n.

Ja, wol in griis! — Wy wierne dos yn feiligens, mar ús rêdding scoe hjarren djûr to stean komme. Troch ús, wier it greате skip to fier út it romme sop weirekke en to ticht by de kust komd. De wyn roun ûngelokkich flak yn 't westen; de stoarm waerd in orkaen en hwet war wy mei elkoar ek diene, om wer yn 't romme wetter to kommen, — it wier, ef in ûnsichtbre macht ús al neijer en neijer nei de kust loek. — Dêr staette it skip; — alles dreunde en kreak; — it wetter streamde mei kûgelsfeart troch in great lek; — ek dit moaije greате skip scoe yn koarte tiid weisinke ef útelkoar slaen. En op nij gniisde de dea ús út 'e djipte wei oan, as wier hy bliid, dat er ús for de twade kear yn syn macht-hie. It oare scil jimme bikend wêze. (*út 'e fierte heart min wer oargelspyljen en it sjongen fen: God zij geloofd met diepst ontzag.*)

J o u k j e.

Ja, ús folts hat jimme mei de rêddingsboat fen it skip heile. — Och Wibren, hwet bin ik bliid en tankber, dat ik dy wer hab.

W i b r e n.

En *ik*, dat ik wer by dy, by jimme yn 'e hûs sit. — Hark! hwet is dat?

J o u k j e.

Hja sjonge yn 'e tsjerke.

J e l t s j e.

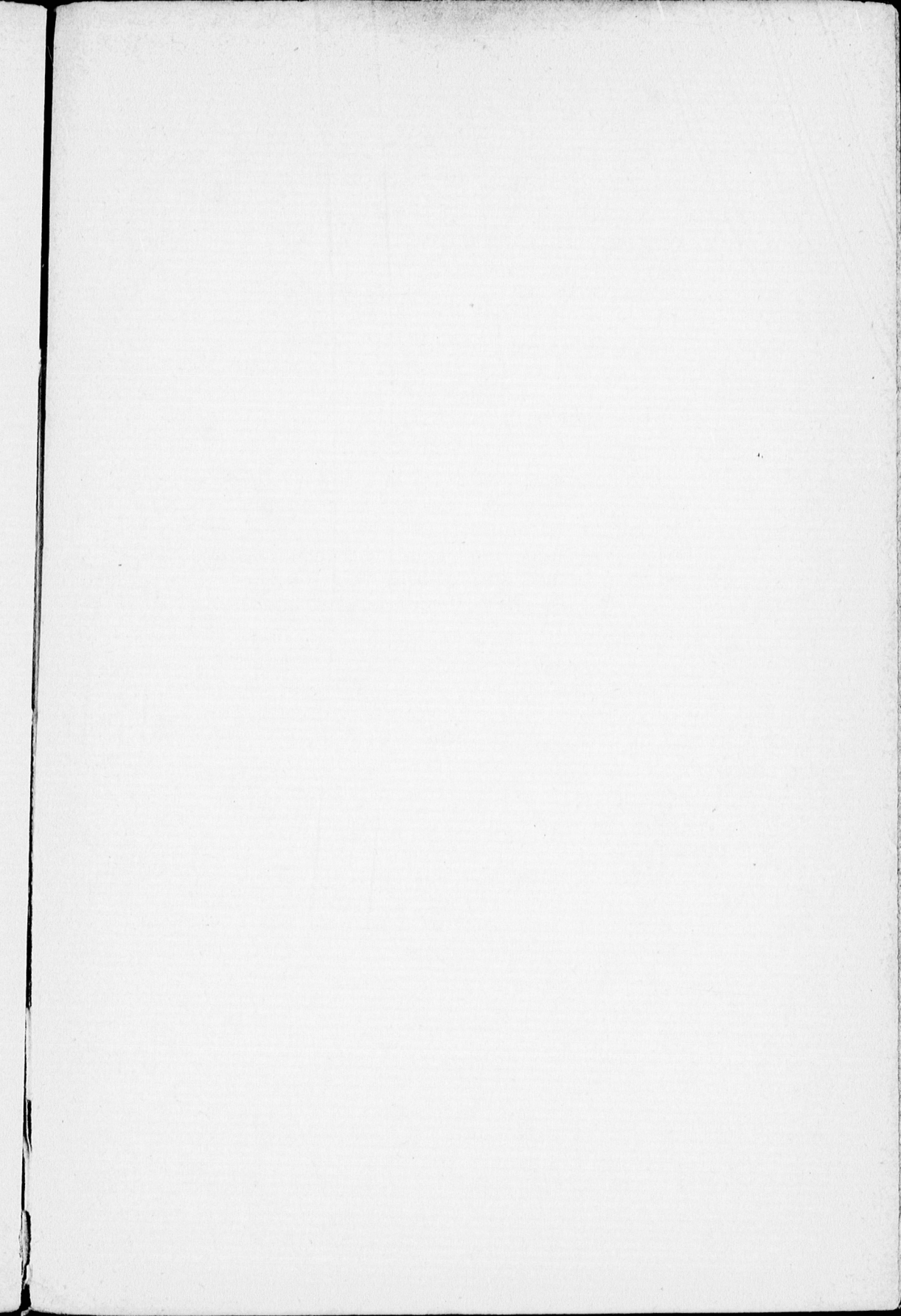
't Is âldjiersjoun.

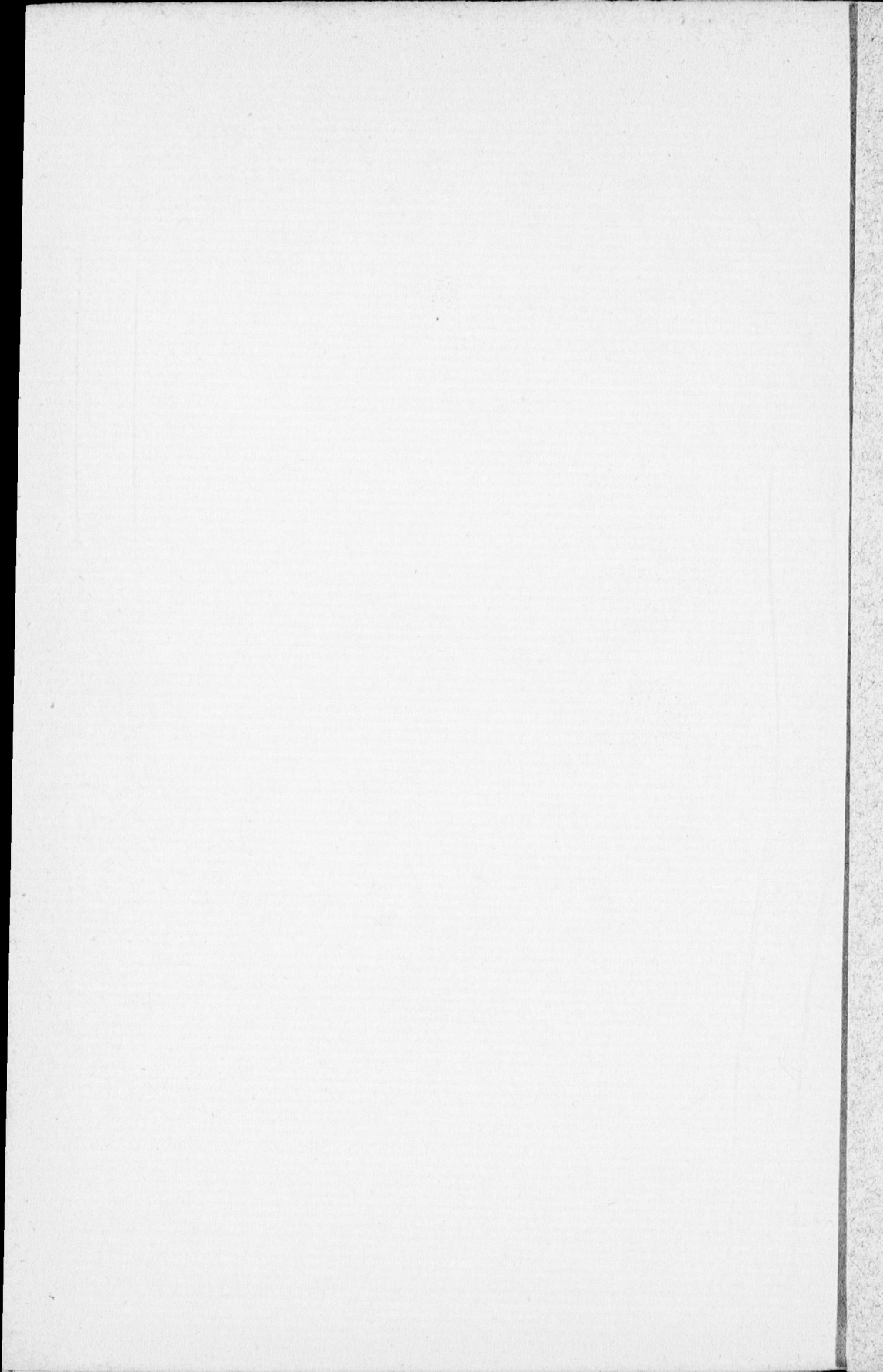
W i b r e n.

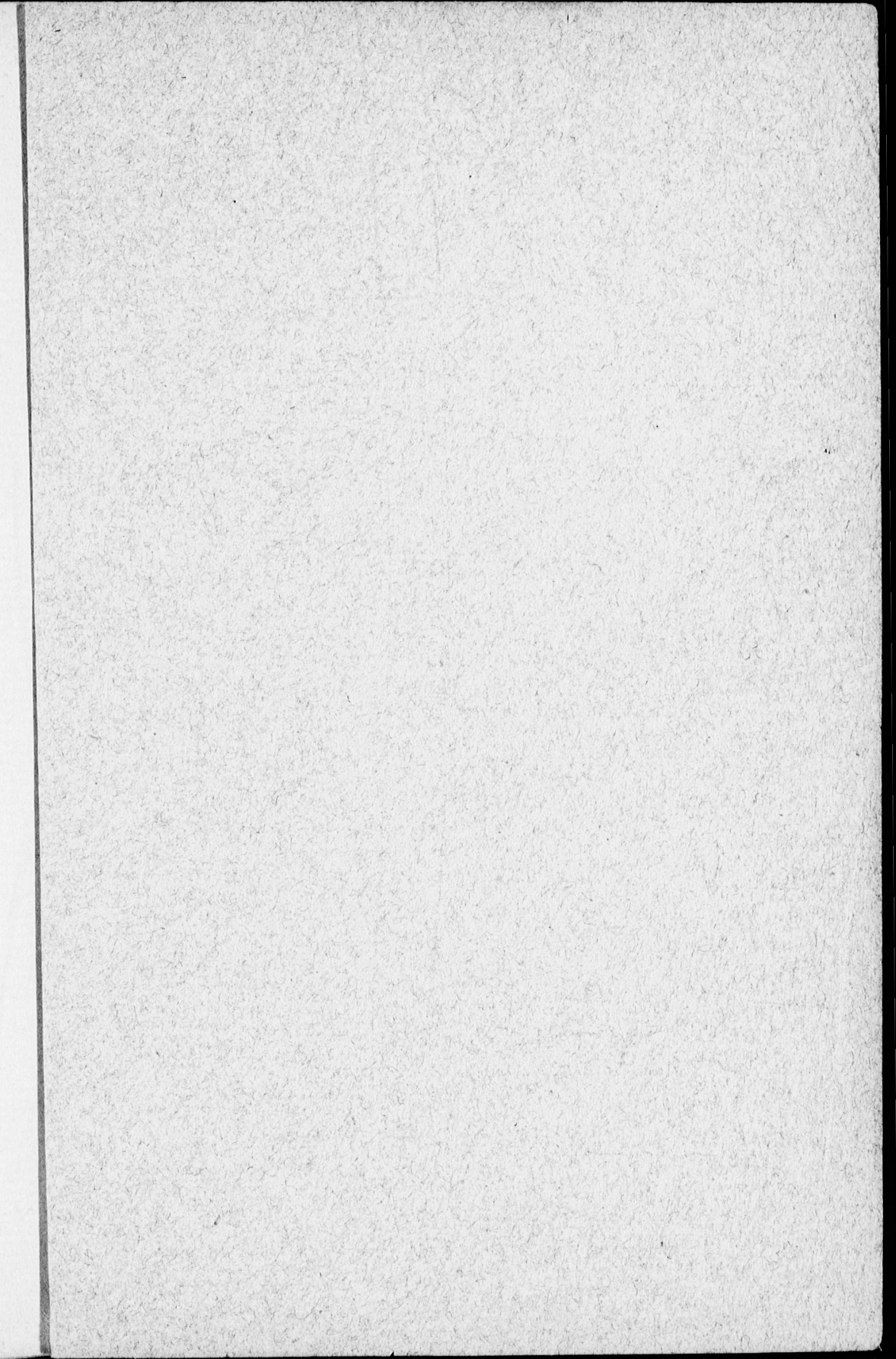
Aldjiersjoun; — ja dat is ek wier. (*hy giet twisken hjar yn stean*) En moarn; moarn scille wy elkoar it „nijjier” ôfwinne; is 't net? Myn God! ik tankje dy, datste my for myn âlde mem — myn ljeaf wiif; ——— for disse beide biwarre haste.

(*hy drukt hjarren tsjin him oan*).

I t g i r d y n f a l t.

H. W. WESTER to Ljouwert hat ek útjown:

Lytse Toanielstikjes en Sang-Foardrachten,

troch S. H. HYLKEMA,

priis 60 Cinten.

TSJAMKE JURKJE,

Sang-Foardracht troch S. H. HYLKEMA,

priis 20 Cinten.

JONKER FRANS,

Toanielspil mei Sang yn ien Bidriuw; troch S. H. HYLKEMA,

priis 35 Cinten.

DE TOANIELFOARSTELLING TO JELRYP,

Toanielspil yn fjouwer Bidriuwen, troch S. H. HYLKEMA,

priis 80 Cinten.